

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Ne le na papirju - predvsem v življenju

OB ZAKONU O ZDRUŽENEM DELU

Osnutek zakona o združenem delu je dan v javno razpravo in v »praktični preizkus«. Zakon naj bi zvezna skupščina dokončno sprejela 29. novembra letos — za dan republike. V javno razpravo se bomo vključili tudi na BRESTU in v vsej občini. Zakon bo seveda treba tudi uporabljati.

V teh dneh ni treba biti preveč pozoren, pa že lahko z vseh strani zvemo, da je »dan v javno razpravo« osnutek zakona o združenem delu. Poleg tega zvemo še, da je zakon izrednega pomena za odnose v naši družbi, zlasti pa za delavce v združenem delu. Ob tem takoj lahko zapišemo ugotovitev: pomen zakona z vsemi njegovimi dobrimi rešitvami bo zvođenel, če ga ne bo poznala večina vseh, ki delamo z družbenimi sredstvi in če ne bomo zakona vsaj nekoliko »preizkusili« že v obliki osnutka — v njegovi praktični uporabnosti in primernosti.

Podobno je bilo ugotovljeno že na prvem seminarju za najodgovornejše družbeno-politične delavce Slovenije. Ob poudarjanju njihove naloge za organiziranje javne razprave so bile izluščene tri smeri dela:

Prvič: poskrbeti je treba, da bo imel vsak delavec in vsak občan možnost seznaniti se z vsebino osnutka zakona, hkrati pa z ravni, na kateri je samoupravljanje v njihovih bližnjih okoljih.

Drugič: v organizirani razpravi mora imeti vsakdo možnost, da pove svoje predloge in pripombe k posameznim členom in da preveri, ali je samoupravna praksa v ožjih samoupravnih okoljih v skladu ali navzkriž s predlaganimi bistvenimi rešitvami v osnutku.

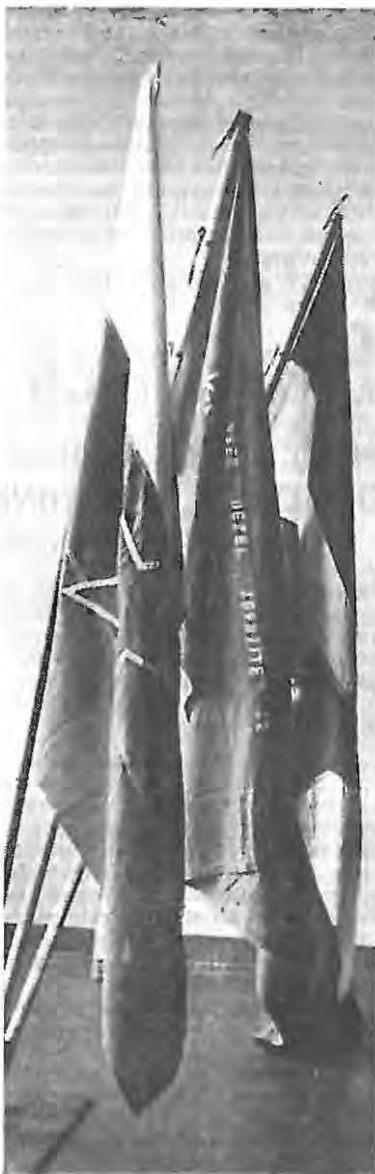
Tretjič: kjer bodo ugotovili, da urejajo družbeno-ekonomske odnose v nasprotju z ustavo in

glavno smerjo osnutka, ki v bistvu le nadaljuje in izpopolnjuje ustavna določila, naj takoj prično s spreminjanjem svoje prakse, ne da bi čakali na dokončni sprejem zakona.

Razlagalci in komentatorji osnutka zakona so si enotni, da je temeljna strateška naloga v sodobnem razvoju naše samoupravne družbe v tem, da napravimo prehod od upravljanja v imenu delavcev k neposrednemu upravljanju delavcev samih in da je treba odstraniti vse takšne oblike in pojmovanja, ki bi jih lahko imenovali kot oviro.

Od tu dalje pa nekatere komentatorje zanese. Že vnaprej proglašajo vsako kritiko predloženega osnutka za streljanje v prazno in v isti sapi pozivajo k najširši javni razpravi. Prav gotovo je res, da so korenine in temeljna izhodišča osnutka zakona zasidrana v novi ustavi, vendar osnutek dokaj podrobno in razširjeno ne le utrjuje ustavna določila, temveč tudi na novo ureja nekatere dosedanje rešitve. Ob teh rešitvah je prav, da se odkrito pogovorimo in da brez strahu in sramu sodeluje kar najširši krog vseh, ki nas zadevajo določila novega zakona. Zato velja poudariti naslednje:

Če želimo, da bo javna razprava vsebinska v tem smislu, da bomo z njo k novemu zakonu tudi nekaj prispevali, predvsem pa, da ga bomo imeli za svojega, (Konec na 2. strani)

»Edina pot je boj ljudstva, brezobziren boj, dokler ne pade poslednja barikada, dokler ni dosežen poslednji cilj! Boj za osvobodjenje ljudstva je kulturni boj in kdor ta boj obrekuje, kdor mu podstavlja nečiste cilje, je sovražnik ljudstva in kulture.«
(Ivan Cankar)

Iz bede, iz proletarske revščine, iz družine, v kateri so za boleznijo, ki se ji pravi »lakota«, umirali otroci drug za drugim, se je prebil Ivan, da bi dočakal svojih dvainštirideset let; da bi v tem času zapustil Slovincem evangelij, veljaven za dolga desetletja, da bi nam, sam komaj živ, nalil zvrhano mero moči za dolgotrajno vojno, napovedano vsem vrstam krivice, zatiranju, izkoriščanju in poniževanju.

Zgodovinska resnica je, da smo Slovenci posegli po svojih umetnikih vselej, kadar je bil ogrožen naš obstanek. In imeli smo srečo, da nam je vsaka doba rodila svojega velikega moža, ki je dolil prejšnjemu ognju novega goriva. Po Trubarju smo dobili Prešerna, po Prešernu Levstika, po Levstiku Cankarja... Zato smo še tu. Živi in trdoživi. Zato smo lahko imeli svoj 27. april, zato lahko praznujemo svoj 1. maj in zato lahko danes pišemo svojo sodbo sami in v ustavnem miru sprejemamo svoj zakon o združenem delu.

Ti, ki si delal, tvoje je delo

Zdaj, ko smo uresnili besede iz Hlapcev »Narod si bo pisal sodbo sam«, zdaj ko smo postali iz naroda hlapcev narod proletarcev, zdaj smo dolžni uresniti tudi geslo: »Ti, ki si delal, Tvoje je delo, to je postava!«

Naloga umetnikov je, da kažejo narodom pot: Cankar jo je pokazal, daleč naprej jo je pokazal vsakemu od nas kot Slovincu, kot delavcu in kot človeku. Berimo ga, postavimo mu spomenik v svoji zavesti, v svoji lastni kulturni podobi — s tem bomo oprali sramoto, ker ga mu v sto letih nismo utegnili postaviti sredi Ljubljane!
J. Praprotnik

Ob dnevu dela, dnevu ustanovitve Osvobodilne fronte in ob prazniku zmage čestitamo vsem Brestovcem in ostalim občanom!

Srednjeročno planiranje v občini

Ze nekaj časa teče široka družbena dejavnost za oblikovanje srednjeročnih planov razvoja za obdobje 1976—1980. Te plane oblikujejo vse organizacije združenega dela (TOZD, DO, SOZD), vse družbenopolitične skupnosti (občine, republike, federacije) in vse ostale samoupravne skupnosti (krajevne skupnosti, SIS in druge).

Letne, srednjeročne in druge plane smo oblikovali tudi doslej, vendar gre pri srednjeročnem planu 1976—1980 za novo kvaliteto, gre za uveljavljanje novega sistema samoupravnega družbenega planiranja, ki je opredeljen v novi ustavi, pred nekaj meseci pa je bil o tem sprejet tudi zakon. Temeljni nosilec novega sistema planiranja je delovni človek v temeljni organizaciji in občan v krajevni skupnosti. Celot-

skupnosti in se z njima zagotovi-jo pogoji za skladen, dinamičen in stabilen gospodarski in družbeni razvoj.

V naši občini je pri oblikovanju srednjeročnih planov bilo opravljenega veliko dela. Naj omenim, da ima večina temeljnih nosilcev iz naše občine oblikovane osnutke in predloge srednjeročnih planov, o katerih potekajo javne razprave in da so pripravljene ali v razpravi osnutki samoupravnih sporazumov o osnovah srednjeročnih planov. V zvezi z dosedanjim delom naj naznam nekatera opažanja in ugotovitve.

Priprava planov oziroma celotno delo in aktivnost je preveč povezana le s strokovnimi službami, premalo pa je organizirane aktivnosti med delovnimi ljudmi in občani v temeljnih organizacijah in krajevni skupnosti, pa tudi v njihovih organih upravljanja in v družbenopolitičnih organizacijah. Pri tem ne gre za to, da te aktivnosti ni, pač pa je premalo organizirano vodena, strokovno in politično.

V tem je tudi vzrok, da spoznanje in zavest o novem samoupravnem sistemu družbenega planiranja še nista prodrla dovolj široko. Še največ so nova spoznanja prisotna pri strokovnih delavcih, ki se s planiranjem poklicno ukvarjajo, premalo pa pri vodilnih delavcih v temeljnih samoupravnih skupnostih.

Vendar pa je treba ugotoviti, da je napravljen korak naprej v celovitosti planiranja. Plani temeljnih in delovnih organizacij upoštevajo širše družbene potrebe, tiste, ki se zadovoljujejo in so del plana v krajevni skupnosti, občini in interesnih skupnostih. So pa tudi različne: nekatere temeljne in delovne organizacije bolj upoštevajo v svojih planih in tudi same zahtevajo različne podatke in elemente od krajevnih in interesnih skupnosti, medtem ko v drugih, predvsem v manjših temeljnih in delovnih organizacijah tega ni dovolj in so osnutki njihovih planov vse preveč klasični, se pravi, zgolj plani njihove proizvodnje, prodaje, dohodka in podobno. Nedvomno pa je usklajevanja premalo, v temeljnih organizacijah je premalo razprave o planih oziroma elementih planov krajevnih in interesnih skupnosti.

Podobno velja za plane krajevnih skupnosti. Korak naprej je napravljen. Ti plani celoviteje obravnavajo krajevne skupnosti, vključujejo določene elemente temeljnih organizacij in interesnih skupnosti, medtem ko so bili prejšnji plani le programi aktivnosti sveta krajevnih skupnosti. Vendar tudi pri oblikovanju teh planov ugotavljamo premalo ak-

tivnega in organiziranega usklajevanja s TOZD in SIS. Organizirana aktivnost subektivnih sil na področju planiranja je bila v krajevnih skupnostih doslej odločno premajhna.

Podobno je s planiranjem v SIS s tem, da povzroča težave pri planiranju še vertikalno usklajevanje z regionalnimi in republiški dejavniki.

V planih temeljnih in delovnih organizacij sta ponekod premalo upoštevana širši interes in povezanost združenega dela, preveč pa podjetniško načelo (primer: v naši občini sta dve lesno industrijski podjetji, Brest in Jelka; oba sta celo člana iste sestavljene organizacije; pa vendarle v njihovih planih ni nakazanih možnosti o kakršnekoli medsebojnem usklajevanju. Spričo problemov in širših interesov, pa tudi na osnovi načel planiranja na osnovi ustave bi bilo to nujno).

Vse to kaže, da bo potrebno pri prihodnjem oblikovanju planov in razvijanju novega sistema samoupravnega družbenega planiranja potrebno še mnogo aktivnosti, dela, usklajevanja in dogovarjanja, da bodo plani dejansko odraz nove kvalitete in razvitejših samoupravnih odnosov. Naj omenim še en praktičen primer: Razvoj šolstva (izgradnja šol in telovadnic, uvajanje celodnevne šole, potrebe in možnosti ob reformi srednjega šolstva) je ena izmed temeljnih nalog v naši občini v prihodnjem obdobju. V takem primeru morajo biti naloge opredeljene in morajo najti svoje mesto tudi v planu temeljne organizacije, krajevnih in interesnih skupnosti (primer navajam v ilustraciji zaradi uveljavljanja novega sistema planiranja, ne zaradi agitacije).

Iz tapetniškega oddelka Tovarne pohištva Martinjak

Naj na koncu omenim še to, da so v pripravah in predlogih planov premalo zajete naloge s področja razvoja samoupravnih socialističnih odnosov, kot so uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev, kontrole nad giba-

njem dohodka, delo samoupravnih organov in podobno. Nekoliko bolj so upoštevani nekateri drugi dejavniki, kot družbeno-socialni, izobraževanje, SLO, družbena samozaščita, vendar v splošnem tudi to premalo.

J. Frank

Delavski vsakdan: stroj, družina, dom...

no planiranje izhaja torej iz planov v temeljnih samoupravnih skupnostih (TOZD, KS, SIS) in poteka do družbenih planov širših samoupravnih skupnosti. Vsi nosilci planiranja pa so dolžni plane usklajevati in se samoupravno dogovarjati o skupnih interesih in ciljih.

Pri oblikovanju srednjeročnih planov razvoja bi se morala torej uveljaviti ustavna vloga in položaj delavca v temeljni organizaciji in občana v krajevni

Eden izmed temeljnih sporazumov

PRED NOVIM SPORAZUMOM O DELITVI DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV

Že večkrat smo pisali, da moramo sprejeti nov sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Ta mora temeljiti na družbeno-ekonomskih odnosih, ki so bili sprejeti z novo ustavo. Ti so podrobneje opredeljeni v osnutku zakona o združenem delu. Ravno sedaj, ko je osnutek zakona v razpravi, je prav, da ocenimo, kako imamo urejene v naših splošnih aktih družbeno-ekonomske odnose in kaj moramo spremeniti, pa naj gre za odnose pri pridobivanju, delitvi in razporejanju dohodka, pa tudi pri delitvi sredstev za osebne dohodke delavcev.

Da bi to odgovorno nalogo kar najbolje opravili, sodelujejo v pripravah predstavniki organov upravljanja, družbenopolitične organizacije in strokovne službe vseh temeljnih organizacij naše delovne organizacije. Za nami sta dva posveta, ki sta nanizala glavna vprašanja, ki jih bo potrebno rešiti v novem sporazumu. Naj omenim samo nekatera:

— Osnutek sporazuma naj bo enoten za vso delovno organizacijo.

— Poenotiti je treba tudi vse sisteme vrednotenja dela in delovnih mest.

— Samoupravni sporazum pa nogo je treba ugraditi v naš sporazum tako, da bomo za vsako temeljno organizacijo lahko ocenjevali, ali so osebni dohodki usklajeni s sprejetim sporazumom v panogi. V ta namen je treba preučiti izhodiščno vrednotenje in pri tem upoštevati sistematizacijo in zasedenost delovnih mest.

— Podrobneje je treba opredeliti, kaj je dogovorjena cena in izpolniti dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami.

— Vključiti je treba vse tiste elemente nagrajevanja, ki jih predvideva osnutek zakona o združenem delu.

— Izpolniti je treba sistem nagrajevanja predstavnikov in delavcev v naših prodajalnah pohištva.

— Izpolniti bo treba sistem nagrajevanja režijskih delavcev.

— Spremeniti bo treba nadomestila za odsotnosti zaradi opravljanja družbenopolitičnih

nalog tako, da bo ta delno enako ovrednoteno kot delo na službenem potovanju.

— Poenotiti in poenostaviti bo treba izplačila nadomestil.

— Uvesti bo treba ugotavljanje in nagrajevanje za izvajalčevo učinkovitost po metodi VZD.

— Uvesti je treba vrednotenje delovne dobe.

— Urediti bo treba nagrajevanje za inovacije in tehnične izboljšave.

— Podrobneje bo treba opredeliti solidarnost.

Na podlagi omenjenih posvetov bo strokovna služba pripravila teze o glavnih vprašanjih v obliki ankete. Razprava in zbiranje mnenj bo v vseh temeljnih organizacijah predvidoma do 10. maja.

Na podlagi zbranega gradiva, ustreznih predpisov in samoupravnih splošnih aktov ter ob sprotne usklajevanju mnenj bodo strokovna služba, pristojni organi in družbenopolitične organizacije pripravili osnutek v prvih dneh junija, tako da bodo delavski sveti temeljnih organizacij pripravili predlog za sprejem na zborih delavcev do 18. junija. Zadnja faza — sprejem samoupravnega sporazuma pa bo predvidoma opravljena do konca junija.

Ce hočemo, da bo samoupravni sporazum dejansko odraz naših potreb in vspodbuda za boljše uspehe in boljše odnose, se moramo že sedaj vključiti v razpravo.

J. Hren

Ne le na papirju — predvsem v življenju

Nadaljevanje s 1. strani

ga je treba vsakemu, ki ga ne razume, razložiti s kar najbolj preprostimi besedami. Večkrat namreč pride do nasprotovanj zgolj zaradi neznanja družbeno-ekonomske vsebine posameznih določil. Ob tem velja opozoriti na Tolstojev misel, da se tema preganja z lučjo in ne s palico.

Gotovo ni treba posebej poudariti, da bomo v javni razpravi tudi v naši delovni organizaciji določilom osnutka zakona posvetili posebno skrb. Družbenopolitični in vodilni delavci že pripravljajo oblike in načine, s katerimi naj bi v primerni ob-

liki vsakemu delavcu predstavili osnovna določila novega zakona (osnutka), posledice takšnih določil, predvsem pa družbeno-ekonomske razloge, ki so nalogali takšne rešitve.

Poleg že ustaljenih oblik javne razprave, se pravi poleg predavanj in razgovorov z delavci, bo nedvomno imel pomembno vlogo tudi Brestov obzornik. V prihodnjih številkah bomo skušali predstaviti najprej glavno smer novega zakona s poglobljeno vsebino. V nadaljevanju pa se bomo nedvomno vedno znova srečevali s posameznimi vprašanji in njihovimi rešitvami — najprej v osnutku in kasneje tudi v zakonu, ko bo sprejet. Z. Zabukovec

SOVJETSKA SINDIKALNA DELEGACIJA NA BRESTU

S svojsko sindikalno organizacijo tudi s področja lesne industrije doslej nismo imeli večjih stikov. Pred dnevi pa je bila na obisku v Sloveniji delegacija sindikata delavcev lesne industrije, gozdarstva in papirne industrije iz Sovjetske zveze, ki so jo sestavljale sekretarka centralnega odbora sindikata ter tehnologinja in delavka iz neposredne proizvodnje, ena od njiju heroj socialističnega dela.

V programu obiska je bil med drugim tudi ogled tovarn pohištva v Stolu, Novolesu in na Brestu ter razgovor z njihovimi sindikalnimi aktivisti.

Na Brestu so bili na razgovoru poleg predstavnikov sindikata še predstavniki družbenopolitičnih organizacij in organov upravljanja ter glavni direktor inž. Jože Strle. Gostje so se zlasti zanimale za organizacijo samoupravljanja in neposredno odločanje delavcev, za planiranje in doseganje planskih ciljev, za organiziranost in vlogo sindikalne organizacije, zlasti v prizadevanjih za večjo produktivnost in za večji družbeni in osebni standard delavcev ter za položaj zaposlenih žena. Pri tem je bil v pogovoru posebej poudarjen interes naših delavcev za doseganje čimboljših proizvodnih rezultatov in njihova neposredna povezanost z drugimi temeljnimi samoupravnimi skupnostmi. Razgovor je tekel tudi o širših problemih naše lesne industrije in o izvozu, zlasti v vzhodnoevropske dežele.

Po razgovorih so si gostje z izrednim zanimanjem ogledale proizvodnjo v Tovarni pohištva Cerknica, velik vtis pa je nanje napravila tudi nova moderna tovarna ivernih plošč.

B. Levec

Prvi april – tokrat brez šale

Nelikvidnost je eden izmed pomembnih pojavov, ki z nepokrito splošno, skupno, investicijsko in tudi osebno porabo ustvarja žarišča inflacije in nestabilnost gospodarstva. Praksa je pokazala, da so se pogodbe, na osnovi katerih naj bi kupec plačal blago v dogovorjenih rokih, pogosto zaključile šele na gospodarskih sodiščih. Kupec pa je v tem času nadaljeval z zadolževanjem in tako širil krog nepokrite porabe. Z novim zakonom o zagotavljanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in z zakonom o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah se zagotavlja sistem ugotavljanja in razpolaganja s takim dohodkom, za katerega je zanesljivo, da je finančno pokrit (plačan ali pa da bo plačan v predpisnem roku). To pomeni, da bomo imeli od letos naprej v naših družbeno-ekonomskih odnosih kategorijo realnega dohodka, prek katerega edino vodi pot v stabilizirano gospodarstvo.

KAJ NAM JE PRINESEL NOVI SISTEM?

Novi sistem zahteva visoko stopnjo poslovnega reda in discipline. Seveda ne gre samo za spoštovanje dogovorjenih plačilnih obveznosti. Gre za veliko več: za odgovorno ravnanje z družbenimi sredstvi na področju organiziranosti, pri delitvi družbenega proizvoda, pri investicijskih naložbah, porabi nasploh itd. Tak sistem smo si želeli že vrsto let. Ta trenutek, ko smo v največji ekonomski krizi, ki velja tudi za lesno in še posebej za pohištveno industrijo, pa nas je vseeno nekoliko presenetil.

Z določenim prehodnim obdobjem bi vsekakor lažje reševali problem predimenzioniranosti oziroma delnega prestrukturiranja proizvodnje, ki pomeni veliko oviro pri uveljavljanju novega sistema dolžniško-upniških odnosov, predvsem s stališča socialne varnosti delavcev. Velika rešitev je v izvozu, ki se v Brestu bistveno povečuje. Vendar je razpon med rastjo cen v domovini in v državah, s katerimi trgujemo, prevelik, da bi ga pokrivali zgolj z večjo proizvodnjo oziroma produktivnostjo dela, zlasti ob upoštevanju plošne gospodarske krize v svetu. Zato se ostro odraža tudi v upadanju dohodka (na domačem trgu so cene našega pohištva več kot dve leti zamrznele) in realnih osebnih dohodkov.

Start v novi dolžniško-upniški sistem oziroma v novi sistem ugotavljanja dohodka je na Brestu dokaj neugoden. Smo pač v dejavnosti, ki ji ta čas sonce ne sije. Vzrokov za to je več. Eden izmed najbolj trdnih je prav gotovo ta, da pohištvo pri nas ni dobrina, ki bi se modno ali kako drugače v potrošnji zamenjavala v nekaj letih. To je povsem logičen pojav, če vemo, da naši realni osebni dohodki nasploh že lep čas upadajo.

Leto 1975 nam je ob sicer relativno še kar dobrem poslovnem rezultatu pustilo skoraj 50 milijonov dinarjev nepokritih obratnih sredstev s trajnimi viri lastnih sredstev ali obratnih bančnih kreditov z vračilnim rokom nad pet let. Dobavitelji so bili konec leta za okrog 8 milijonov višji od kupcev, kar pomeni, da smo ob uveljavljanju novega sistema plačilnega prometa imeli več dolgov kot terjatev. K takemu stanju so veliko pripomogle povečane zaloge, pa tudi izredno visoka investicijska vlaganja, ki so maksimalno angažirala lastna

sredstva za investicije. Prav te investicije (žaga, iverka) pa imajo pomembno vlogo v ugodnejši strukturi zasidbi naše proizvodnje in pomenijo že pomemben vir pri zagotavljanju plačil po pravkar uveljavljenih novih pogojih.

Obvezna splošna poravnava obveznosti (multilateralna kompenzacija), ki je pomenila prvo fazo v ureditvi novih plačilnih odnosov, je bila tako kot nasploh, tudi za Brest neuspešna. Medsebojno smo poravnali okrog 10 odstotkov svojih obveznosti.

Po zakonu smo bili dolžni s plačilnimi instrumenti do 31. marca poravnati vse svoje obveznosti iz leta 1975, ki niso bile kompenzirane in so zapadle v plačilo do 25. januarja letos, sicer bi bili dolžni do 15. aprila letos objaviti v Uradnem listu SFRJ predlog za sanacijo delovne organizacije. To obveznost, ki je znašala 22 milijonov dinarjev, smo poravnali z menicami, pri katerih je porok naša poslovna banka.

Pri poravnavi obveznosti, zapadlih v plačilo po 25. januarju in vključno vseh obveznosti, nastalih v prvem trimesečju letos, nam bo zmanjkalo še 16 milijonov dinarjev. Tudi za ta znesek bodo izdane menice, za katere poročstvo bo prav tako prevzela Ljubljanska banka. Če potegnemo črto čez poslovanje za leto 1975 in prvo letošnje trimesečje, potem lahko ugotovimo, da nam je dala banka poročstvo za 38 milijonov dinarjev, ki naj bi jih Brest po vnaprejšnjem predvideni dinamiki izplačal do 30. septembra 1976 dobaviteljem poleg rednih obveznosti, ki jih bo imel iz poslovanja po prvem aprilu, po uveljavitvi novih dolžniško-upniških razmerij.

Vidimo, da smo opravili doslej šele prvi korak v poravnavi svojih dosedanjih obveznosti in da nas drugi, najtežji, čakajo po mesecu maju. V primeru, da Brest svojih obveznosti z menicami ne bo poravnal, potem jih bo poravnal avalist (porok) — banka. Seveda imajo tudi ta sredstva svoje meje in banka v prihodnje takim upravljalcem menic ne bo hotela avalirati.

KAKO GOSPODARITI PO 1. APRILU?

To je vprašanje, ki terja odgovor. Tega na papirju ni težko ugotoviti. Samo iz denarja, zbrane s prodajo naših izdelkov, bomo plačali svoje obveznosti, ki so: poravnava dolgov dobavitel-

jem za nabavljene surovine, material in storitve, odplačila anuitet za kredite, izplačila doslej izstavljenih zapadlih menic in izplačila osebnih dohodkov. Poenostavljeno povedano, proizvodnja se mora gibati v višini prodaje. Realno gledano, do konca prvega polletja s prodajo ne moremo preseči ali vsaj izenačiti proizvodnje, razen s posegi, ki bi imeli lahko za posledico tudi visoke negativne poslovne rezultate.

Ob takem stanju se moremo s polno odgovornostjo obnašati tudi na področju delitve dohodka. V mislih nimam obveznosti Bresta do splošnih potreb v okviru občine, pa tudi izven nje, na osnovi že sklenjenih in predvidenih samoupravnih sporazumov, predvsem pa na razmerja na področju delitve osebnih dohodkov.

Gibanja osebnih dohodkov v prvih treh mesecih letos na Brestu kažejo, da se posamezne temeljne organizacije ne držijo sprejetih dogovorov v okviru republike in občine, še manj pa določil o osebnih dohodkih, sprejetih v skupnem dogovoru s temeljnimi organizacijami Bresta v planu za leto 1976.

Takšno obnašanje posameznih temeljnih organizacij je potrebno čimprej spremeniti, kajti prav v času gospodarskih težav pohištvene industrije in Bresta je še kako potrebna solidarnost vsega kolektiva, ki pa jo posamezni parcialni pritiski na neupravičeno povečevanje osebnih dohodkov lahko resno ogrozijo.

Za zaključek še beseda o tem, kako smo začeli poslovati z novimi plačilnimi instrumenti. Najprej moramo ugotoviti, da je na

Emil Ule in R. Švigelj sta prijavila novo tehnično izboljšavo

začetku aprila prodaja povsem zastala. Nedvomno so bili v pretekli delovni organizaciji premalo pripravljeni na novo poslovanje, kar nam potrjuje tudi znatno povečan promet v drugi polovici aprila. Banka in republiški sekretariat za finance spremljata gibanje obveznosti in finančnega stanja posameznih delovnih organizacij.

Na Brestu smo se na nov sistem plačevanja pripravljali intenzivno vsaj dva meseca. Izdelali smo ustrezna navodila za vse službe, ki tako ali drugače sodelujejo pri nabavi ali prodaji blaga in storitev. Tehnično operativno delo vsaj v začetku dobro obvladujemo. Interno smo morali tudi preoblikovati način dela posameznih služb. Ponekod je bilo oziroma bo potrebno povečati število zaposlenih. Kljub temu velja

ugotovitev, da to ne bo previsoka cena za ureditev splošnega finančnega reda na enotnem jugoslovanskem trgu. Da, to velja prav za jugoslovanski trg, kajti z zunanjim svetom smo se morali finančno že doslej obnašati tako kot se bomo odslej tudi doma.

Pa kljub temu je cena novega plačevanja visoka. Izredno visoki so na primer PTT stroški za pošiljanje menic (vrednostnih listin), visoki so stroški avala, dobljenega pri banki — dva promila v 90 dneh od skupne vrednosti menice in ne nazadnje pri zamrznevanju maržah so trgovcem izredno zadišali skonti za takojšnja plačila iz dobavljenega blaga. Tudi letih v proizvodnji, ki je s svojo prodajo na stranskem tiru, trgovcem ni najtežje iztisniti.

D. Milnar

Začetek ni najbolj obetaven

KAJ POVEDO PRVI REZULTATI GOSPODARJENJA

S planom za leto 1976 smo si zastavili svoje letošnje gospodarske cilje. Po treh mesecih se že lahko zamislimo ob tem, kako dosegamo zastavljene cilje. Ob tem je treba opozoriti, da so se pogoji poslovanja spremenili. Pri tem mislim na odnos trgovine do zaloga gotovih izdelkov, ki jih ob novem sistemu plačevanja prenaša na proizvodnjo. To povzroča težave v proizvodnji, predvsem kar zadeva obratna sredstva, v prihodnjem obdobju pa se bo to pokazalo tudi v pomanjkanju sredstev za nemoten proizvodni proces.

Podatki o proizvodnji kažejo, da smo doslej plan izpolnili z 18,1 odstotka, medtem ko bi ga morali s 24,9 odstotka. Ta razlika nastaja predvsem zaradi nižjega doseganja plana v novi tovarni ivernih plošč (uvajanje proizvodnje), pa tudi če to upoštevamo, smo plan dosegli z 20,3 odstotka. Na to so vplivale tudi slabe vremenske razmere, ki so onemogočile normalno proizvodnjo v vseh temeljnih organizacijah, zlasti v Tovarni lesnih izdel-

kov Stari trg, ki ni obratovala okrog petnajst dni.

Tudi prodaja v prvih letošnjih mesecih ne dosega plana. Le-ta je v prvih treh mesecih izpolnjen le s 14,4 odstotka. Zaostajanje prodaje za proizvodnjo povzroča naraščanje zaloga gotovih izdelkov. Za prodajo je značilno močno povečanje izvoza, zaostaja pa prodaja na domačem trgu.

Osebnih dohodkov na zaposlenega znašajo 3143 dinarjev in so za en

odstotek nad planom, kar ne ustreza rezultatom v proizvodnji in prodaji. Pri tem nas čaka usklajevanje osebnih dohodkov z rezultati gospodarjenja, kar od nas terjajo letni plan in dokumenti družbeno-ekonomskega razvoja.

Že prvi rezultati gospodarjenja nam povedo, da si bomo morali letos močno prizadevati, da bomo dosegli zastavljene planske cilje. To je temeljna naloga slehernega našega delavca.

B. Mišič

Solidarnost in SOZD

37. člen samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenijales zavezuje vse podpisnice, da na ravni SOZD združijo sredstva v višini najmanj 2 odstotkov ostanka dohodka za skupni rezervni sklad. Ta sredstva so namenska — za pomoč tistim delovnim organizacijam, ki zaidejo v težave.

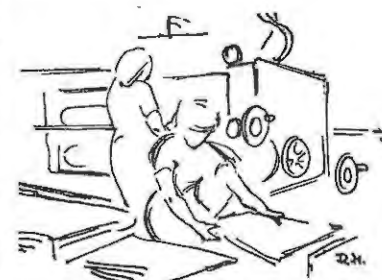
Ta sklad je letos prvič odigral svojo vlogo. Delovne organizacije Tovarna lesne galanterije Rimske Toplice, DIP Klana in Lignošper Bosanski Novi so poslovno leto 1975 končale z izgubo, zato je bila potrebna sanacija. Pri tej sanaciji, posebno še zaradi novih predpisov o finančnem poslovanju, sodelujejo poleg SOZD še lokalne banke in občinski skladi skupnih rezerv, tako da so bile izgube pokrite s sanacijskimi krediti pred 1. 4. 1976.

Skupni delavski svet SOZD je tako združena sredstva razporedil omenjenim organizacijam kot posojilo za dobo petih let in en mesec z obrestno mero 6 odstotkov.

Delovne organizacije, ki so združevala sredstva, so ob tej akciji tudi zahtevale, naj se istočasno imenuje tudi posebni strokovni organ, ki naj ima nalogo, spremljati uresničevanje sanacijskih programov in najmanj tromesečno poročati poslovnemu odboru SOZD in vsem članicam

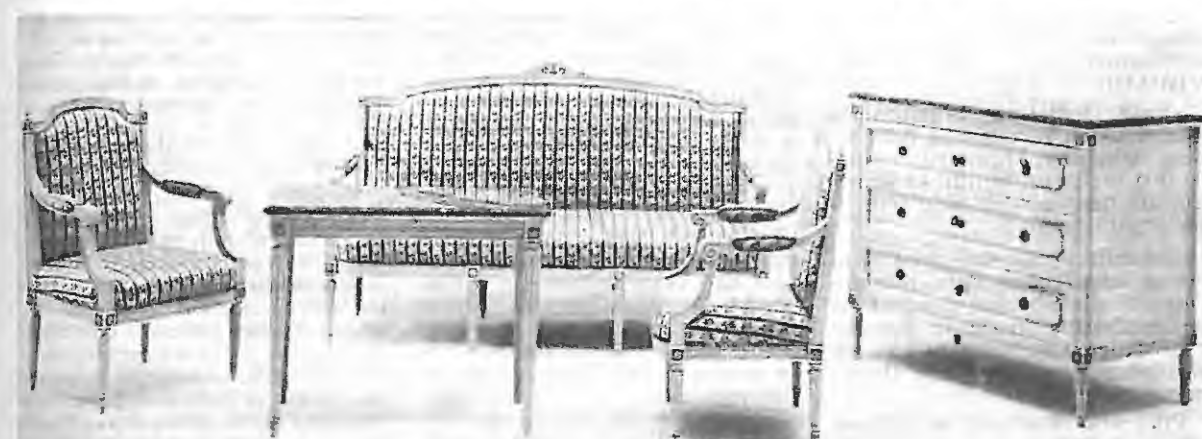
SOZD, kako se ti programi izvajajo.

Brest je v ta sklad vplačal 900.000 din in sicer po izračunu ostanka dohodka iz let 1974 in 1975. Ker TOZD TP Stari trg in TP Martinjak nista imela ostanka dohodka, tudi nista prispevala sredstev, pač pa za znesek odpade na TOZD TP Cerknica, TIP Cerknica in TLI Stari Trg.

Ob tej solidarnostni akciji bi bilo umestno razmišljati tudi o drugih določitih samoupravnega sporazuma, zlasti o tistih, ki zadevajo večjo socialno varnost podpisnic; to pa je v lastnem sistemu vsekakor povečan obseg plasmana proizvodnje, pa naj bo to doma ali v izvozu. Samo tako bodo naši delovni ljudje v prihodnje lahko zavestneje odločali o združevanju sredstev.

J. Mele

NOVO IZ PROIZVODNEGA PROGRAMA

LOUISE — garnitura v stilu LOUISA XVI. bo popestrila ponudbo BRESTA. Za začetek bomo v Tovarni pohištva Martinjak izdelali petdeset teh zelo zahtevnih garnitur. Da bo garnitura »pristna«, bo na mizi in komodi plošča iz kvalitetnega marmorja. Pri površinski obdelavi pa je izpeljan poseben postopek, ki daje izdelkom videz starosti. Prve garniture bodo obdelane v barvi slonove kosti. Na željo kupcev pa jih bomo obdelali v finišu po njihovi želji.

J. Kocjančič

Samoupravljanje in mi

O SAMOUPRAVLJANJU IN DELEGATSKIH ODNOSIH SO TOKRAT SPREGOVORILI V TOZD TOVARNA POHIŠTVA MARTINJAK

To pot smo v okviru teme »Samoupravljanje in mi« posvetili posebno pozornost delu izvršilnih organov delavskega sveta, zlasti pa samoupravni povezanosti temeljne organizacije z drugimi temeljnimi samoupravnimi skupnostmi. Menimo, da prav ta del samoupravnih odnosov še ni zaživel tako kot želimo in kot je zastavljeno z določili nove ustave.

Poudarjamo, da smo poskušali biti v razgovorih čimbolj realni in kritični. S tem želimo, da bi svoja mnenja prispeval še kdo, ne le z Bresta, ampak tudi iz družbeno-političnih organizacij in samoupravnih skupnosti v občini.

Vodjo konference delegacij v samoupravne interesne skupnosti, JANEZA ŠTEFANČICA, smo povprašali o delu tega organa, o težavah zlasti pri sestajanju, o odnosih ostalih delovnih organizacij do te konference in o oblikovanju stališč za samoupravno odločanje.

»Delavci se na svojih zborih pred odločanjem največkrat spuščajo v razpravo o višini prispevnih stopenj. Pri sprejemanju samoupravnih aktov pa marsikdo zaradi zapletenega pravniskega jezika in pomanjkljive razlage premalo ve, za kaj glasuje.

Vse predloge in stališča delegatov moramo uskladiti na seji konference delegacij, v kateri

damo, da vsak član naše družbe s svojimi idejami in pripombami lahko pomaga k hitrejšemu razvoju in s tem k boljшему osebnemu in družbenemu standardu. Ne zavedamo se, da mi sami odločamo o višini in načinu trošenja naših sredstev, ki jih damo družbi.

Morda sem stvari preveč poploščil? Ko pa pomislim, s kako malo zanimanja in odgovornosti sprejemamo različne samoupravne sporazume, plane in programe, mislim, da sem imel prav. Poglejmo samo na zbor delavcev ali na sestanke delovnih enot! Včasih o nepomembnih zadevah razpravljamo na dolgo in široko, ko pa pride na zbor nek samo-

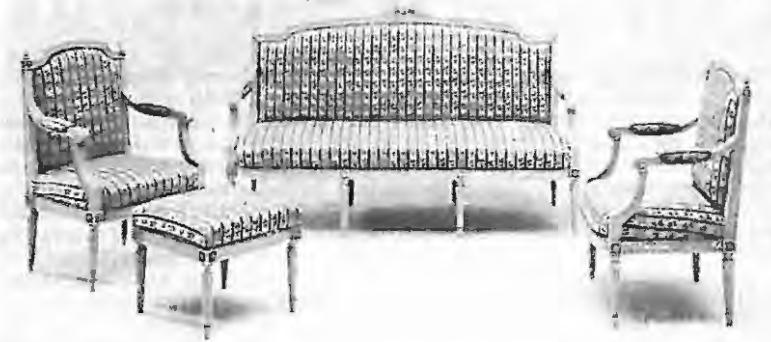
bimo pa tudi samo nekaj izvodov, kar še za delegate konference ni dovolj.

Se vedno so težave z obrazložitvami gradiva. Pred nedavnim smo razpravljali o programih samoupravnih interesnih skupnosti in o občinskem proračunu. Za to razpravo je organiziral tolmačenje sindikat. Tudi tokrat programi samoupravnih interesnih skupnosti niso bili popolnoma obrazloženi, ker ljudje, ki so ga razlagali, niso bili s tega področja, ampak iz občinske skupščine. Vendar smo bili z razpravo zadovoljni, ker do sedaj tudi toliko nismo spravili skupaj, seveda včasih tudi po naši krivdi.

»Kako naj bi po tvojem mnenju deloval delegatski sistem od obveščanja do odločanja?«

»Težko je določiti model, kako naj bi deloval delegatski sistem. Mislim, da bomo morali še veliko veliko storiti in da sistemu, ki smo ga sprejeli, danes še nismo dorasli. Dograjevati ga bomo morali s svojimi vsakdanjimi izkušnjami in cilji, ki jih želimo doseči.

Več pozornosti bomo morali posvetiti samoupravnemu izobraževanju vseh delavcev, še posebno pa izvoljenih delegatov. Boriti se moramo, da bo delavec za-

Novost v proizvodnji Tovarne pohištva Martinjak

»Po mojem mnenju se bo moral delegatski sistem še marsičemu prilagoditi. Obenem pa bo potrebno ljudi še bolj vzpodbuditi in s tem ustvariti res tak sistem odnosov, da bo odločanje v skupščinah dejanski odraz želja delovnih ljudi. To pa bomo lahko dosegli le z usposabljanjem delegacij, da bodo znale prenašati neposredne želje in potrebe delovnih ljudi na skupščinah.

Mislim, da v času, odkar deluje delegatski sistem, nismo storili dovolj, kar zadeva obveščanje delovnih ljudi. Delegati bi morali na sestankih delavcem povedati, kaj obsega gradivo za skupščino, ljudje pa naj bi dali čimveč predlogov ob posameznih vprašanjih. Le tako bi bili vsi delavci obveščeni o zadevah, o katerih razpravlja in sklepa skupščina. Dobili bi tudi njihovo objektivno mnenje. Zadeva, ki jo obravnava skupščina, ni in ne sme biti stvar delegatov, ampak nas vseh. S tem bi ustvarili tak delegatski sistem, ki bo resnično močan dejavnik pri zagotavljanju odločilne vloge delavskega razreda.

Vlogo in delo najpomembnejšega izvršilnega organa, poslovnega sveta, je ocenil njegov predsednik STANE ŠTRITOF.

»Svet se redno mesečno sestaja, saj je najbolj odgovoren za sklepanje o mesečnem operativnem planu in njegovi realizaciji. Ob razpravi in sklepanju o planu nadrobno obravnava tudi vsa sprotna vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s tem. Največja težava, ki jo vidim, je nemotena in sprotna preskrba proizvodnje z repromateriali, zlasti iz uvoza. Zato bi morala nabavna služba iskati nadomestilo uvoznih materialov z domačimi, če hočemo redno izpolnjevati planske obveze.

Kljub temu, da so v proizvodnji zelo velike težave z razdrobljeno in maloserijsko proizvodnjo za izvoz, mislim, da se moramo truditi vsi skupaj, da v sedanji situaciji takšno tudi zadržimo. To je poročilo za zmanjšanje zalog in s tem potreb po obratnih sredstvih. Na poslovnem svetu tudi redno potrjujemo pogodbe, zlasti izvozne. Ob mesečnem potrjevanju nadurnega dela lahko opazimo, da se je število nadur zmanjšalo na najmanjšo možno mero.

Poudaril bi še, da se mi zdi obveščanje kolektiva o delu poslovnega sveta zadovoljivo, saj ugotavljamo, da zapisnike naših sej, ki so na oglednih deskah, delavci redno berejo.

O delu sveta za kadrovske, socialne in stanovanjske zadeve in o pomembnejših problemih, s katerimi se srečuje ta organ, je pripovedoval njegov predsednik DARKO ŽNIDARŠIČ.

»Predsednik tega organa sem komaj nekaj mesecev, zato ne morem dati celovite ocene njegovega dela, pač pa le nekaj osebnih misli.

Ena izmed osnovnih nalog sveta je analiza sedanjega kadra in delovnih mest. Težave so z zaposlovanjem predvsem moške delovne sile, ki je na našem območju občutno primanjkuje. Svet skrbi tudi za preraščanje delavcev zaradi zdravstvenih razlogov, njihovo zaščito na delovnih mestih in njihov osebni dohodek.

Pri preraščanju zaradi zdravstvenih razlogov so težave, ker nimamo ustreznih delovnih mest, posebno pa še dela, pri ka-

terem se sedi. Teh primerov je veliko, takih mest pa v tovarni ni dovolj. Po drugi strani pa nam primanjkuje mlade, zdrave delovne sile, ki bi te delavce zamenjala.

Pretekla leta so bili problemi tudi z rekreacijo, saj se je prijavljalo za oddih le po nekaj delavcev. Temu mora svet posvetiti posebno pozornost in kar je bilo zamujenega, skušati popraviti.

Načel bi še vprašanje kadrovske politike BRESTA. Pri tem mislim predvsem na naše strokovnjake, ki jih nikakor ne moremo zadržati, čeprav smo jim nudili pomoč med študijem in še potem, da so postali odlični delavci. Ti ljudje ne vidijo težav podeželske industrije, ki mora biti prav tako konkurenčna na prenatrpanem in zahtevnem tržišču, če si hoče zagotoviti boljše kos kruha. Strokovnjaki pa gledajo le na to, kje bodo našli boljše delovne pogoje, s čimer raste njihov osebni standard.

Kljub temu, da imamo samoupravne sporazume in dogovore v lesni industriji o višini dohodkov, se jih mnogi ne držijo in se jim na najrazličnejše načine izogibljajo.

Česa takega si na BRESTU za enkrat še ne privoščimo, čeravno poslujemo bolje od nekaterih drugih podjetij.

Svet za osebne dohodke ima zelo občutljivo področje dela. Kako se to odraža na sejah tega sveta, smo povprašali njegovo predsednico MARIJO ČUK.

»Kot predsednica sveta za osebne dohodke imam še zelo malo izkušenj, saj sem bila izvoljena šele nedavno.

Svet za osebne dohodke mora skladno s statutom temeljne organizacije skrbeti za izvajanje sklepov delavskega sveta na področju osebnih dohodkov.

Ta organ ima veliko težav, kajti ravno okrog osebnih dohodkov je največ negotovanja. Delavci se pogosto pritožujejo, da so prevelike razlike v dohodkih med režijskimi in proizvodnimi delavci, tudi med oddelki, da niso usklajeni. Velikokrat so tudi pritožbe na račun neusklajenih normativov. Iz zapisnikov sej prejšnjega sveta je videti, da je bilo veliko negotovanj tudi glede osebnih ocen, ki jih je svet skoraj v celoti ukinil, razen nekaj izjemnih primerov.

Upam, da bo z uvedbo VZD sistema veliko takih problemov odpadlo. Imam pa tudi osebne težave zaradi odhajanja na seje, ki so vedno v dopoldanskem času, svojega delovnega mesta pa ne morem vedno zapustiti.

O delu stanovanjske komisije je MARJAN KUSIČ povedal:

»V letu 1974 je bila prvič opravljena delitev stanovanjskih kreditov po komisijah pri posameznih temeljnih organizacijah. S tem je bil narejen velik korak k pravičnejši razdelitvi sredstev za stanovanjske kredite. Istočasno je bil sprejet tudi pravilnik o delu komisij. Le-ta je prinesel celo vrsto dobrih stvari, pa tudi nekatere slabe, ki pa smo jih odpravili s sprejetjem samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev februarja letos.

Naloga stanovanjske komisije je kljub temu težavna, saj je potrebno v praksi »prikrojiti« posamezne člene sporazuma, da lahko dobimo resnično oceno stanja. Seveda tega ne dosežemo vedno,

Nadaljevanje na 5. strani

Tribuna mnenj o samoupravljanju in o delegatskem sistemu

smo delegati treh delovnih organizacij. Poleg delegatov iz naše delovne organizacije so še delegati iz Transavta Cerknica in Cestnega podjetja — enota Grahovo.

Večkrat pridejo delegati na sestanke konference nepripravljeni, ker o gradivu v svoji delegaciji sploh niso razpravljali. Zgodi se celo, da vabljeni delegat na sejo sploh ne pride, ker mu njegovi delovni vodje ne dovolijo zapustiti delovnega mesta. Seveda imamo zato težave s pošiljanjem delegatov na seje skupščin. Priznati pa moram, da tudi v naši temeljni organizaciji stvari ne jemljemo dovolj resno. Dogodi se, da smo delegati na sejah skupščin v zadregi, ker nimamo izoblikovanih svojih stališč.

Čas je, da se o teh stvareh temeljito pogovorimo.

Tudi vodjo delegacije temeljne organizacije za SIS ANTONA LUNKO smo najprej povprašali o delu delegacije in o težavah, s katerimi se srečuje.

»Govoriti o delu delegacije in o neposrednem odločanju delavcev v samoupravnih interesnih skupnostih bi bilo zelo lahko, če bi se ljudje zavedali, kako pomemben je ta del samoupravljanja za naš družbeni razvoj. Na žalost pa moram biti samokritičen v svojem imenu, v imenu delegacije in tudi v imenu vse delovne skupnosti.

Po dveh letih, odkar je bila sprejeta nova ustava in z njo delegatski sistem, še vedno ugotavljamo, da sistem samoupravljanja v samoupravnih interesnih skupnostih še vedno ni popolnoma zaživel. Še vedno se ne zave-

upravni sporazum ali družbeni dogovor, pa sploh nimamo pripomb. Morda so delavci o takih pomembnih zadevah premalo obveščeni. Res je tudi, da na zborih delavcev največkrat zmanjkuje časa ali pa delavci zapustijo zbor. Nikakor pa ni res, da je sestavljal predloga, ki pride na zbor, napisal vse najbolj prav.

Še nekaj besed o delu delegacije.

Mislim, da tudi delegati te delegacije ne kažejo dovolj zanimanja za stvari, o katerih teče beseda na skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti. Gradiva ne preberejo in se o njem ne posvetujejo s sodelavci, katere zastopajo.

Moram priznati, da je večkrat to tudi nemogoče. Eden izmed glavnih vzrokov je še vedno obsežnost in nerazumljivost gradiva. Vendar smo o tem že velikokrat govorili, pa ne bi pogrevali. Drugi vzrok je čas. Pogosto se zgodi, da mi da vodja konference, v kateri so tri delegacije, gradivo dan pred zasedanjem skupščine, ker ga je pač prepozno dobil. V takem času je nemogoče gradivo prebrati, sklicati delegacijo, zavzeti stališča in jih posredovati konferenci. Pred skupščino mora vodja sklicati še konferenco, razpravljati o stališčih delegacij in imenovati delegata, ki bo odšel na skupščino. Ob vsem tem boste lahko prišli do zaključka, da je takšno delo nemogoče. Vedeti pa moramo, da ima vsak delegat, le-teh je v delegaciji petnajst, tudi svoje delo v tovarni in ga mora normalno opravljati.

Včasih dobimo toliko izvodov gradiva, da nam ga ostane. Do-

interesiran za tovrstno izobraževanje, ker bo šele tako zaupal sebi. Pred nedavnim smo imeli organizirano predavanje za delegate vseh delegacij. Prišlo pa je manj kot polovica vseh vabljenih, čeprav je bilo v zadnjih dveh letih, odkar imamo delegatski sistem, podobnih predavanj zelo malo.

Zavedati se moramo, da bomo le z izobraževanjem dosegli uspehe v samoupravljanju. Da bo samoupravljanje v resnici odraz volje in interesov delovnih ljudi pa mora postati želja nas vseh, če naj samoupravno odločamo o našem boljšem jutri.

O delu delegacije za zbor združenega dela skupščine občine je spregovoril njen vodja FRANC VIDMAR:

»Naša temeljna organizacija ima v zboru združenega dela sedem delegatov, ki posredno odločajo o vseh vprašanjih, ki se kakorkoli nanašajo na našo temeljno organizacijo.

Kakšnih deset dni pred sejo zbora združenega dela dobimo delegati sila obsežno gradivo, ki ga predelamo in če je mogoče posredujemo oziroma bi ga morali posredovati svojem delovnemu okolju.

Pred sejo skupščine se sestanejo, razpravljamo o gradivu in oblikujemo svoja stališča o vprašanjih, ki se nanašajo na našo temeljno organizacijo. Obenem zadolžimo dva delegata, ki gresta na sejo in tam posredujejo naša stališča.

»Kako naj bi po tvojem mnenju deloval delegatski sistem od obveščanja do odločanja?«

NAŠI LJUDJE

BOŽO BAJC, ki je zaposlen v Tovarni pohištva Cerknica kot planer surovin, spada v tisto generacijo, ki je veliko pripomogla h graditvi našega podjetja, ki je vsa povojna leta ostala na BRESTU in ki ima pri njem vso svojo delovno dobo kot minulo delo.

Tovariš Bajc se spominja, da se je od začetka podjetja (od leta 1947) zamenjalo kar pet direktorjev (Lutman, Zigman, Mele, Lesar in Strle). Božo je bil član prvega delavskega sveta, ki je bil izvoljen leta 1950 ob uvedbi delavskega samoupravljanja. Predsednik tedanjega delavskega sveta pa je bil Franc Intihar. Celih pet let je bil predsednik sindikata.

»Da, vseskozi sem ostal pri BRESTU in v vseh razmerah — kajti bili so tudi hudi časi in delavci smo se morali zavestno odrekati osebnemu dohodku, da smo tako imeli več sredstev za graditev podjetja,« pravi Božo. »Morda pa me na Brest veže tudi obveza, ki izhaja iz pogod-

be, katero smo podpisali nekateri delavci še pred uvedbo delavskega samoupravljanja. S to pogodbo smo se obvezali, da bomo ostali pri BRESTU do upokojitve.«

Božo se tako spominja vseh obdobij v razvoju podjetja. Kako bi se ne, saj je vse to doživljal! V povojnih letih, ko je naše ljudstvo navdušeno pozdravljalo svobodo in novo družbeno ureditev, mu je bila edina želja, da pomaga pri obnovi domovine, pri gra-

ditvi industrije, ki bo zagotavljala vsem delovnim ljudem primerno življenje in socialno varnost.

Komaj petnajst let je bil star, ko se je zaposlil v zabojski Cerknici. Takrat je podjetje delovalo še pod naslovom »SERKO in sin«. Delal je v skupini petindvajsetih delavcev. Kot delavec na tračni žagi je bil priden in iznajdljiv. V zabojski so izdelovali zaboje za ambalažo južnega sadja (Jaffo). Izvažali pa so jo v Izrael in v druge države Bližnjega vzhoda.

Rodil se je leta 1931 v Cerknici v delavski družini, v kateri je bilo osmero otrok, on pa je eden izmed dvojčkov. Zaradi številne družine se je bilo treba čimprej zaposliti in tako razbremeniti starše skrbi za preživljanje družine.

Kot dobrega delavca so ga leta 1948 poslali v šolo za lesne manipulante. Nato je bil leta 1949 razporejen na Krajčovo žago za lesnega manipulant. V tem času je bil manipulant tudi na žagi Meden v Begunjah, ki je bila v organizacijskem sestavu Krajčeve žage.

Na tej žagi so ravno takrat dobili nov polnojarmenik znamke Litostroj, ki ga je bil Božo zelo vesel, še posebej zato, ker je sam leta 1948 sodeloval v mladinski akciji pri graditvi giganta Litostroj.

Božo se spominja, kako je bil na prostoru sedanje montaže in vse do druge strojne tedaj še sadovnjak. V letih 1945—1946 pa je bilo tam nekje tudi pomožno taborišče nemških vojni ujetnikov. Spominja se, da je sedem vojni ujetnikov — mizarjev delalo še v letu 1948 v našem podjetju. Ostali ujetniki pa so bili že prej premeščeni v Borovnico. Teh sedem ujetnikov so nadzorovali industrijski miličniki.

Leta 1951 je bil kot lesni manipulant na žagi Milavec v Dolenji vasi. Tega leta je šel k vojakom. Ko se je leta 1953 vrnil od vojakov, se je zaposlil zopet kot lesni manipulant na Krajčevi žagi. Na tem delovnem mestu je bil do leta 1954, nato pa imenovan za tehničnega vodjo v zabojski. V zabojski je delalo že kar 120 de-

V brusilnici Tovarne pohištva Martinjak

lavcev. Od tam je bil premeščen za vodjo skladišča žaganega lesa, nato pa leta 1957 razporejen v nabavno službo takratne direkcije in ostal na tem delovnem mestu kar deset dolgih let. Iz nabave je bil razporejen v Tovarno pohištva Cerknica najprej za vodjo skladišča gotovih izdelkov, potem pa na delovno mesto, ki ga še danes zaseda.

Leta 1955 se je oženil, si ustvaril družino, ima dva otroka — Boža, ki je lesni tehnik in nadaljuje študij za Univerzi in Vilmo, ki bo postala vzgojiteljica. Leta 1971 je zgradil stanovanjsko hišo. »Oba z ženo Angelco sva zaposlena, pa vendar je potrebno denar skrbno razporediti, saj še oba otroka študirata. Pa že gre za silo!« pravi Božo.

»Sedaj so drugačni časi. Boga-tejši smo, standard delavcev je višji, delavci sedaj drugače živimo. Seveda, kjer je večji standard, je tudi več pravic, pa drugi strani pa tudi več dolžnosti. Vendar moram reči, da se jih včasih premalo zavedamo. Pri tem ne mislim na večino, ampak na posamezne delavce.

Ko smo povojna leta intenzivno poprijeli za delo, da bomo zgradili podjetje, se nismo nikoli spraševali, ali je nedelja ali podaljšan delovni čas; na materialno nadomestilo za delo v prostem času pa še pomislili nismo. Vse nedelje smo delali; organizirale so nas družbenopolitične organizacije. Delali pa smo vse mogoče: skladali smo les v kope, kopali temelje za nove tovarni-

ške gradnje, kopali temelje za nove stroje in urejali okolje ali planirali zemljišča za ureditev nove tovarne. V tem času sem bil tudi na mladinski akciji, kamor me je poslala mladinska organizacija. V vseh teh tridesetih letih pa je bilo najhujše leta 1959, ko je tovarna zgorela do tal.

Zaradi vsega, kar smo zavestno prispevali s prostovoljnimi delom, z odrekanjem višjim osebnim dohodkom, se mi zdi prav, da ta požrtvovalnost ne bi bila pozabljena in da se družba zavzema za nadomestilo za minulo delo; saj smo že takrat vedeli, da samoodpovedovanje ni samo za našo generacijo, ampak tudi za generacije, ki prihajajo za nami in med katerimi so seveda tudi naši otroci.« J. Klančar

Težišče - večja produktivnost dela

S POSVETOVANJA SINDIKALNIH DELAVCEV PROIZVAJALCEV PLOŠČ IN FURNIRJA

Na Brestu je bilo 30. marca 1976 posvetovanje predstavnikov osnovnih organizacij sindikata in samoupravnih organov slovenskih proizvajalcev ivernih in vezanih plošč ter furnirja. Posvetovanje v Cerknici je nujna in logična posledica četrte plenarne seje sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, sklepov tretje seje zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije in v zvezi s splošnimi nalogami, ki izvirajo iz delovnega načrta republiškega odbora. Predvsem pa je posvetovanje sledilo dogovoru izvršnega odbora republiškega odbora sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije, ki je za organizatorja posvetovanja določil konferenco sindikata BRESTA.

V uvodnem delu posvetovanja so bili prisotni seznanjeni z nekaterimi vsebinsko najpomembnejšimi zahtevami, izrečenimi na četrtni plenarni seji sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je opredelila naloge sindikata pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije. Svet je s sklepi te seje zadolžil vse organizacije, vodstva in organe sindikata, da v svojih delovnih okoljih nadrobno analizirajo rezerve za povečanje produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja ter prek samoupravnih in drugih organov pričnejo z akcijo v boju za večjo produktivnost in dohodek.

Poudarjeno je bilo, da mora nadrobno preučevanje produktivnosti in rezultatov poslovanja sindikat organizirati v delovnih organizacijah posameznih panog na osnovi primerjalnih analiz. O analizah stanja, pa tudi o možnostih za povečanje produktivnosti je treba nenehno obveščati delavce, tako da bi jim bili jasni vzroki za manjšo proizvodnjo, ustvarjeni nižji dohodek na delavca primerjalno z ostalimi delovnimi organizacijami v panogi.

Poudarjeno je bilo, da v številnih delovnih organizacijah produktivnost dela na delovnem mestu v proizvodnji dosega visoko raven, ponekod celo iznad evropskega, vendar se ta produktivnost postopoma topi, bolj ko se oddaljuje od delovnega mesta. Iz te ugotovitve izvira sklep, da so rezerve za večjo produktivnost velike ter da je treba težišče

bitke na tem področju, pa tudi za večjo ekonomičnost dela prenesti v temeljne in delovne organizacije, ne pa se kot doslej nenehno obračati k organom družbenih skupnosti z zahtevami po administrativnih ukrepih.

Prave bitke za večjo produktivnost ne more biti brez stimulativne delitve, še posebej zato, ker se v praksi prepočasno oblikujejo takšni sistemi, ki stimulirajo delo in preprečujejo nedelavnost. Zato tudi ni dovolj razvita zainteresiranost za delo in za delovne rezultate, naj si bo posamezne ali kolektivne. V situaciji, ko elemente bolj vrednotimo kot delo in rezultate dela, ko le 40 odstotkov zaposlenih dela po učinku (normi) in je bilo vselej lažje dvigati cene kot pa produktivnost, je še vedno prisotna težnja k iznajdljivosti, k iskanju luknj v predpisih.

Poleg omenjenih ugotovitev so prisotni izpostavljeni predvsem naslednja vprašanja:

— Leto dni po podpisu panoi-nih samoupravnih sporazumov o dohodku in njegovi delitvi, se v temeljnih organizacijah na področju interne delitve ne dogaja ničesar; obnašamo se tako, kot da so ta vprašanja že rešena.

— Zamisliti se je potrebno ob dejstvu, da od skupnega števila zaposlenih odpade kar 60 odstotkov na režijske delavce.

— Stabilizacijski programi so bili delani zato, da bi pozitivno

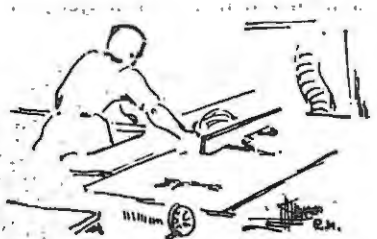
vplivali na motivacijo zaposlenih. Ugotovljeno je, da zaradi nedoslednega uresničevanja programa ta cilj ni dosežen.

— Zaradi nedoslednega uresničevanja samoupravnih sporazumov tudi ni dosledno izpolnjen tisti del sporazumov, ki vsebuje določila sindikalne liste; v praksi enaka vprašanja različno rešujejo ali pa jih sploh ne rešujejo.

— Zaradi čedalje pogostejših izostankov z dela je potrebno v sodelovanju z zdravstveno službo storiti vse mogoče preventivne ukrepe, da bi se ti izostanki zmanjšali.

— Novotarstvo in racionalizatorstvo močno nazaduje predvsem zato, ker ni ustreznih normativnih aktov ter zadostne moralne in materialne spodbude.

Na osnovi razprave sta bila poleg ostalih sprejeta naslednja zaključka:

— Vsaka osnovna organizacija sindikata naj iz primerjalnih podatkov ugotovi, kako je poslovala in sprejme ukrepe za večjo produktivnost.

— Osnovne organizacije sindikata naj ocenijo svoje sisteme nagrajevanja in zahtevajo, naj se dopolnijo, če so pomanjkljivi. Pri tem je potrebno upoštevati ustavno načelo plačila po živem in minulemu delu, samoupravni sporazum panoge o dohodku in njegovi delitvi ter območne družbene dogovore. D. Frlan

Solidarnost in mi

(Nadaljevanje s 4. strani)

kar včasih nekoliko vpliva na spremembe v doseženih točkah. Med dosedanjim mandatom komisije kasnejših pritožb ni bilo. Želimo si, pa tudi potrudili se bomo, da tudi v naslednji mandatni dobi pritožb ne bo. Naj na kratko opišem naloge komisije. Najprej pregleda vse prošnje in od prosilcev zahteva predvsem predpisano gradbeno dokumentacijo, ker je le-ta pogosto vzrok za neizkoriščenost sredstev.

Zatem opravi ogled stanovanj in gradbenih objektov prosilcev in sestavi zapisnik ogleda. Na podlagi zapisnika in vpisanih podatkov (ti so podani oziroma preverjeni v posameznih službah) je nato točkovanje. Najvišji oziroma najnižji kredit določi delavski svet temeljne organizacije.

Pomembna naloga komisije je usmerjanje tistih prosilcev, ki imajo za to pogoje, k iskanju posojila pri solidarnostnem skladu občine. Ob tem bi radi poudarili, da bi se tudi delavci sami bolj zanimali za ta posojila, ker BREST veliko vlaga v ta sklad, ki je bil lani izkoriščen le s 87 odstotki, pa še od tega je dobilo posojilo le malo delavcev BRESTA.

Naj na kratko opišemo še razdeljevanje kreditov do sedaj: 1974. leta smo imeli 53 milijonov starih dinarjev, ki smo jih razdelili med 24 delavcev izmed 31 prosilcev.

1975. leta pa je bilo 55 milijonov starih dinarjev razdeljenih med 25 delavcev od skupno 36

prosilcev. Letos imamo 78 milijonov starih dinarjev in 27 prosilcev.

Za konec pa še o samoupravnih delavski kontroli. Naj pove predsednik njenega odbora FRANJO GAGULA o njenem delu, predvsem pa o težavah, s katerimi se srečuje.

Delavsko kontrolo v samoupravnem sistemu ocenjujem kot nujnost v prihodnjem razvoju socialistične družbe. Ugotavljam, da je delavska kontrola prav tako potrebna kot je potrebna kontrola v tovarni ali pa posamezne inšpekcije.

Moram priznati, da delo delavske kontrole v naši temeljni organizaciji, še ni v celoti zaživelo. Delno je temu vzrok nepoznavanje pristojnosti dela. Rečeno je bilo, da bodo organizirani seminarji za člane odborov, kar do sedaj še ni opravljeno.

Posamezna dela, ki jih sedaj opravlja naša delavska kontrola, so:

— kontrola izvajanja sklepov organov upravljanja;

— ugotavljanje vzrokov viškov in manjkov pri inventurnem popisu;

— pregled pogodb dela s privatniki;

— kontrola obračuna osebnih dohodkov na zahtevo delavca.

Delo delavske kontrole je izredno obsežno in raznoliko ter bo treba začeti bolj sistematično delati, ker le ob načrtnem delu lahko pričakujemo rezultate.

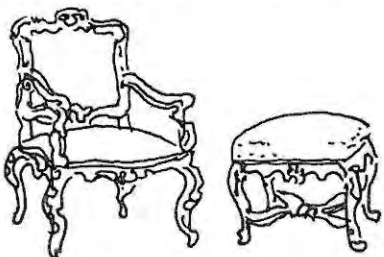
Gradivo sta pripravila J. Mele in J. Ileršič

Zgodovinska pot pohištva

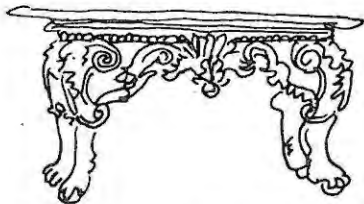
(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

BAROK IN ROKOKO

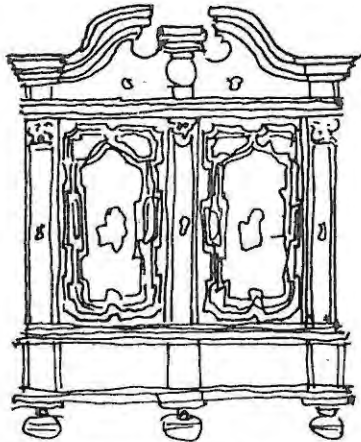
Barok po nastanku in razvoju delimo v glavnem na francoski, italijanski in nemški. V Franciji označujemo stilna obdobja 17. in 18. stoletja po tedaj vladajočih kraljih: Luis XIV. od 1683 do 1715 — doba baroka, Luis XV. od 1710—1779 — doba rokoka in Luis XVI. od 1754—1793 — doba tako imenovanega zopfstila.

Italija prednjači v baročnih stilih, ki se širijo v 17. stoletju po vsej Evropi, predvsem pa v Nemčijo in na Nizozemsko. V Anglijo barok prvič prodre v času Jamesa I. in Karla I., zatem pa znova po vrnitvi Stuartov, tokrat z nekaterimi primesmi stila Luis XIV. V Evropo je močna trgovina z Vzhodom prinesla tudi orientalske vplive, ki so pogojili nekaj nenavadnih baročnih stilov. Najbolj znan je indoportugalski.

V 17. stoletju ni več ostre razmejitve med visoko umetnostjo — slikarstvom in kiparstvom ter dekorativnimi umetnostmi. Enotno začno gledati na arhitekturo, slikarstvo, kiparstvo, štukaturo, obdelovanje lesa, pozlato, pohištvo, ornamente. V sklopu tega

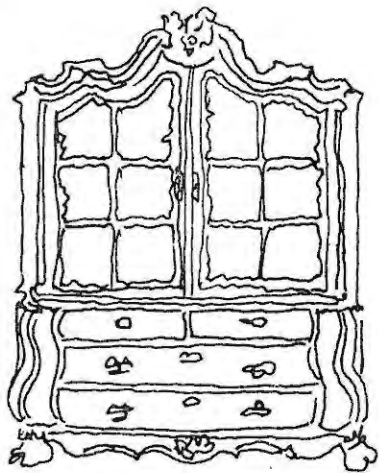

pohištvo vedno bolj izgublja svoj osnovni namen. Postane okrasni predmet, ki je sam sebi namen. V središču patricijskih domov so v skladu z družabnim življenjem

tega časa reprezentativni prostori, ki naj izzovejo občudovanje obiskovalcev ob zabavah in proslavah. Ti prostori za zabavo so v glavnem saloni in galerije.

Vsi ti in tudi ostali prostori so enotno obdelani. Pohištvo, dekoracija in sam prostor se zlivajo v celoto. V dekoraciji notranjosti prevladujejo freske in štukature. Za obdelavo sten uporabljajo različne vrste tkanin in tapiserij. Pri izdelavi pohištva uporabljajo marmor, pozlačen bron, biserno matico, slonovo kost in želovino. Od lesa najpogostejše uporabljajo mehak les, ki se dobro obdeluje in ga je mogoče pozlatiti in pa eksotične vrste lesa — ebenovino, polisander in mahagonij. Skratka, pri materialih je na ceni vse, kar predstavlja element razkošja. Razgibanost v materialu in oblikah baroka je nasprotna vsemu, kar je naravno, skromno in zažrto.

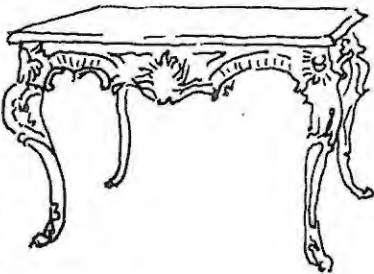
V prejšnjih obdobjih je bil stanovanjski prostor opremljen s kosovnim pohištvom, v baroku pa se pojavi garniturno pohištvo. V bistvu pomenijo garniture odklon od uporabnega k reprezentativnemu. V tem obdobju pa nastane veliko različnih osnovnih pohištvenih kosov najrazličnejših oblik. Prvič se pojavijo oblazinjeni stoli.

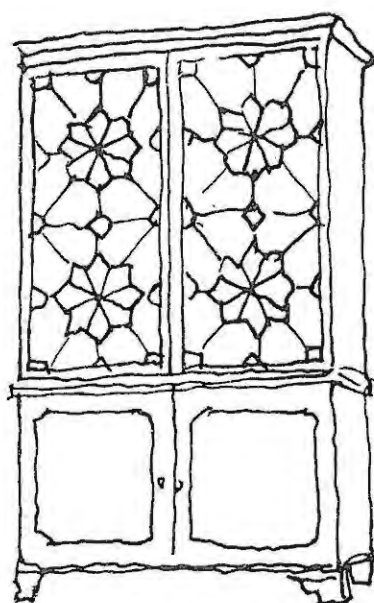
V Franciji se pojavi med vladanjem Luisa XIV. in Luisa XV. kratkotrajno obdobje regentstva, ko vlada regent Filip Orleanski. To obdobje je dalo različico stila — regence. To je nekakšno nadaljevanje stila Luis XIV., vendar se je baročna strogost izgubila, veliko pozornosti posvečajo domačnosti, živahnosti in živosti v oblikah in barvah, ostaneta pa značilnosti baroka — razkošje in simetrija.

Za obdobjem regence se pojavi med vladanjem Luisa XV. rokoko. Tudi to obdobje pomeni nadaljevanje baroka, vendar strogost in red baroka preide v dekadenco, ki je usmerjena predvsem na zunanji blisc. Priznanje, ki gre temu obdobju, je v tem, da je umetna obrt kakovostno in umetniško razvila obdelovanje lesa do popolnosti.

Pohištvo, ki se je razvilo med vladanjem Luisa XIV., se je povrnilo k umirjenosti. Izdelovalci uporabljajo umirjene, ravne linije in ravne ploskve; dodatni elementi, rezbarjeni, so mojstrsko

izdelani in učinkujejo antično. Sedežno pohištvo je zvečine popolnoma pozlačeno, oblazinjeno pa je izdelano s svilenim blagom.

Sredi 18. stoletja se pojavi v Angliji stil, katerega vpliv se kasneje razširi tudi drugod po Evropi. Ta stil je dobil ime po človeku, ki mu je dal osnovo. To je bil Thomas Chippendale. Njegovi so bili izvirni modeli pohištva, ki so jih kasneje vsepovsod prevzemali. Chippendale se je ukvarjal tudi z obdelavo zidov s tapetami in tapiserijami, pa tudi s predelavami celotnih objektov in z izdelavo dekoracije. Zato beseda Chippendale obsega vse, kar zadeva notranjo dekoracijo in pohištvo v Angliji sredi 18. stoletja. Slog se odlikuje po tem, da dekoracija ni pretirana, praktičnost in namembnost pa sta vodilni izhodišči pri izdelavi.

K. Potočnik

OBVESTILO

Turistično društvo Cerknica bo 6. junija organiziralo obisk razstave HORTIKULTURA 76 v Brežicah. Obisk razstave bo z avtobusom. Prijave čimprej pošljite Turističnemu društvu Cerknica.

Pripadniki civilne zaštite iz temeljnih organizacij Bresta so se na dvomesečnem tečaju seznanili z osnovnimi požarne varnosti ter z gasilnimi napravami, pripomočki in orodjem. Na tečaju so bile poleg predavanj iz teorije tudi praktične vaje z gasilnimi aparati in motorno črpalko. Tečajniki so se tako usposobili, da bi v primeru požara, zlasti začetnega, lahko uspešno posredovali.

Srednjeročno planiranje

Izdelava in sprejem srednjeročnega plana naše delovne organizacije gresta sedaj v fazo usklajevanja v okviru občine, regije in celotne lesne industrije. To usklajevanje mora temeljiti na skupnih interesih združenega dela, ker lahko le na teh osnovah pričakujemo ugodne razvojne rezultate in povečanje družbene produktivnosti dela.

Kritično moramo omeniti, da usklajevanje ne poteka na vseh ravneh v smislu družbenih smeric. To velja predvsem za del samoupravnih interesnih skupnosti, za sestavljeno organizacijo združenega dela, pa tudi za celotno lesno industrijo, čeprav so zanjo dani globalni izhodiščni podatki.

Ob planu za obdobje 1976 do 1980 za delovno organizacijo lahko ugotovimo, da se je v javni razpravi pokazala nujnost, opredeliti celovito delitev dohodka ter orednotiti dogovorjene in predvidene prispevke združenega dela za aktivnosti splošne in skupne porabe ter za skupno dogovorjene cilje. To z drugimi besedami pomeni, da jih moramo realno predvideti in po vseh potrošnjah ovrednotiti, tako da bo delavec že s planom, sočasno uresničeval dogovarjanje in svobodno menjavo dela. Odtod je srednjeročni plan obveza zdru-

žbe dela za uresničitev družbeno dogovorjenih ciljev in aktivnosti. Celotna poraba dohodka v združenem delu pa se opredeljuje na zmogljivostih in akumulativnosti združenega dela.

Na področju usklajevanja srednjeročnega plana delovne organizacije v okviru povezanosti v sestavljeno organizacijo pa mislim, da bo glede na pomanjkljivo opredeljene interese združenega dela v SOZD, plan SOZD več ali manj seštevek planov delovnih organizacij. Na ravni SOZD je pripravljen osnutek o temeljnih samoupravnega plana 1976—1980, ki skuša opredeliti dohodkovne odnose, kar je osnova prihodnjega procesa planiranja in usklajevanja interesov združenega dela v SOZD. Prepričan sem, da bi z opredelitvijo strateških (za delavce v tem času najbolj zanimivih in potrebnih ciljev) tudi na ravni SOZD proces planiranja potekal hitreje.

B. Mišić

Težave s hlodovino

PRESKRBA S HLODOVINO V TOVARNI LESNIH IZDELKOV STARI TRG

Letošnja zima nam je s snežnino. V marcu zares nismo pričali padavinami zagodla zelo pokovali, da bo zapadlo blizu dva metra snega in nam tako onemogočilo dobavo hlodovine. Zagalnica ni mogla obratovati več kot mesec dni, ker ni bilo zalog hlodovine tudi za spomladanske mesece. Večjih zalog hlodovine si nismo oskrbeli predvsem zaradi rekonstrukcije zagalnice in mehanizacije skladišča za hlodovino.

Težave s snegom so v normalnih zimah vedno bile in tudi računamo na to. Vendar nam presenečenje letos lahko služi kot opozorilo, da se ni nikoli mogoče zanašati na muhavost narave.

M. Šepec

V sedanjih pogojih pa tudi večjih zalog ni dobro ustvarjati, ker se hlodovina v kupih samo kviri. Najlepše je, da to takoj razrežemo in tako dobimo kvaliteten žagan les.

Izpad proizvodnje pa je po drugi strani povzročil težave s tem, da ne moremo dobaviti žaganega lesa po pogodbah, ki so vezane na rok odpreme kupcem, predvsem za izvoz v Kuvajt, Libijo in drugam. Do sedaj smo odpremljali normalno, ker smo imeli še nekaj zalog žaganega lesa. Posledice se bodo pokazale šele sedaj, ko so zaloge pošle. Zato računamo v prihodnjih mesecih pospešiti razrez in nadomestiti zamujeno, kolikor bo mogoče.

Beograjski študentje pri nas

Postala je že navada, da našo delovno organizacijo vsako leto obiščejo študentje lesno-industrijskega oddelka beograjske gozdarske fakultete.

Beograjska fakulteta organizira po zaključku letnika poleg obveznega praktičnega dela med študijem tudi strokovno ekskurzijo v več slovenskih tovarnih, da bi študentje spoznavali problematiko in dosežke lesne industrije. Letos so imeli v programu obiskati Novoles, LIP Bled, LIPO Ajdovščina in BREST.

Na Brestu smo jim razkazali novo tovarno ivernih plošč v Podskrajniku in Tovarno pohištva Cerknica. V obeh obratih so pokazali zelo veliko zanimanje za posamezna organizacijska in tehnična vprašanja. Po ogledu obeh obratov se je razprava nadaljevala v sejni dvorani skupnih dejavnosti, kjer smo jih seznanili tudi z organizacijo samoupravljanja pri nas, s srednjeročnim planiranjem, z organizacijo podjetja in s problemi lesne industrije nasploh.

Ob koncu naj prenesem naši delovni skupnosti zahvalo vodstva ekskurzije in študentov, ker smo jim omogočili obisk, ki je bil po njihovem mnenju zanje zelo koristen.

M. JAKOVAC

Tapetniški oddelek v Tovarni pohištva Martinjak

Ena izmed raznolikih podob našega malega mesta. Pol leta se je iz kanalizacije bloka — tik ob cerkniški glavni cesti — razlivala velika smrdeča luža, ki je dajala svoj »prispevek« k našemu čistemu zraku, na katerega smo tako ponosni. Pred dnevi je le usahnula. Ne vemo še, ali sama od sebe ali pa so le zalegle številne večmesečne prošnje in urgence hišnega sveta Komunalno-stanovanjskemu podjetju — vzdrževalcu blokovskih zgradb

V okviru podjetja RAST iz Ljubljane je bila končno v Cerknici odprta lepo urejena cvetličarna. Zda našim občanom ne bo več treba zaradi potreb po cvetju in venci dirjati v Postojno ali v Ljubljano

Na Brestu dve razstavi

RAZSTAVA DEL IVANA CANKARJA

20. aprila je bila v stari Brestovi menzi svečano odprta razstava literarnih del Ivana Cankarja, ki sta jo organizirali temeljna kulturna skupnost in občinska knjižnica. O Cankarjevem delu, njegovem današnjem pomenu in osveščevalni vlogi je spregovoril Janez Praprotnik, sledil pa je krajši prijeten kulturni spored, v katerem so lepo slovensko besedo posredovali moški pevski zbor Tabor iz Cerknice in učenci osnovne šole Cerknica.

Razstava prikazuje precej dragocenega fotografškega gradiva in številne prve natise Cankarjevih del bodisi v knjigah bodisi v tedanjih literarnih revijah.

ODPRTA BO OD 21. DO 28. APRILA VSAK DAN OD 10. DO 17. URE. Prav je, da bi si ljubitelji Cankarjeve umetniške besede in ostali občani ogledali to razstavo in vsaj tako dali svoj skromen prispevek k praznovanju ob 100-letnici rojstva velikega slovenskega umetnika.

V SALONU POHIŠTVA RAZSTAVLJA ALOJZ ČRNIGOJ

23. aprila pa je bila v Salonu pohištva ob krajšem kulturnem programu odprta razstava mladega likovnega umetnika iz Postojne Alojza Črnigaja.

Naj o njegovem delu povzamemo nekaj misli iz predstavitve mladega razstavljalca: »To je njegova prva samostojna razstava. Narava in slikoviti predeli stare Postojne mu služita kot spodbuda za slikanje, katero rešuje enkrat z izrazito poudarjenimi oblikami, drugič bolj z impresionistično ugašenimi in mehkiimi prehodi pastelne tehnike. Male plastike so v tesni povezavi z njegovim slikarstvom, ki v razgibanih in izrazitih oblikah poudarjajo toplino materiala« (prof. ŠRAJ).

Razstava bo odprta do 17. maja.

B. Levec

Letošnji svetovni dan zdravja

Vsako leto praznujemo 7. april kot svetovni dan zdravja. Tega dne je namreč začela veljati ustanovna listina svetovne zdravstvene organizacije.

Z vsakoletno izbiro teme o perečih zdravstvenih vprašanjih želi svetovna zdravstvena organizacija vplivati na izboljšanje zdravstvenega stanja in razmer, v katerih živi prebivalstvo sveta.

Od leta 1954 se tudi naša država pridružuje tej mednarodni zdravstveni vzgojni akciji.

Tema letošnjega dneva zdravja je »Varujmo oči — preprečujmo slepoto!« Z njim želi seznaniti prebivalstvo o zdravstvenih problemih vida in oči. Ta dan naj tudi opozori varnostne tehnike v naši industriji, da preverijo, ali se izvajajo vsi ukrepi za varstvo oči in vida.

Ob tej temi bi se omejil predvsem na probleme vida v delovnih organizacijah; zato bi omenil nekatere neposredne naloge le-teh:

— razgovori z organi upravljanja oziroma vodilnimi delavci, ki naj bi organizirali predavanja za delavce o primerih poškodb oči;

— ogled posameznih delovnih mest, ki so posebno nevarna za oči in pregled zaščitnih sredstev za oči;

— sprejem neposrednih zahtevkov o uporabi zaščitnih sredstev za varstvo oči in vida.

Razvoj industrije in tehnike na vseh področjih našega delovanja, pa tudi način življenja na visoki stopnji današnje civilizacije zahtevata od naših čutil, posebno pa od oči, vse večje napore. Skoraj vse zunanje oziroma neposredne vtise o svetu, pa tudi znanje si pridobivamo s pomočjo čutil za vid (manj s pomočjo drugih čutil ali kombinirano). S pomočjo oči se lahko pri delu uveljavimo kot urni, natančni in dobri delavci.

Povsem naravno je, da zaradi oči misimo posebno zaskrbljeni, dokler je z njimi vse v redu. Vendar ni le naša pravica, ampak tudi dolžnost, da skrbimo za naše zdravje, pa tudi za vid.

Če hočemo, da bi prišel na pravo mesto »pravi človek«, je treba poznati poleg zahtev in potreb na delovnem mestu tudi človeka, ki je tja določen.

Če delavec na delovnem mestu, na katerem se zahteva dober vid, slabo vidi, pride lahko do usodne napake. Pokvari se izdelek, delavec se lahko poškoduje ali pa se zaradi njegove napake poškoduje njegov sodelavec.

Pri nekaterih delih (modelni mizar, strugar, šofer in podobno) pa ni važno, da samo dobro vidi, ampak mora videti tudi globinsko.

Pomembno je tudi, da delavec pri nekaterih delih (kontrolor, šofer oziroma voznik sploh, v barvni industriji in podobno) loči barve. Končno naj omenim še sposobnost prilagajanja na temo, kar je tudi važno za nekatere poklice.

Po vsem svetu obenem z višjim standardom narašča tudi število napak na očeh. Zato mora nositi očala vse več ljudi. V zahodnih državah je teh »očalarijev« že dobra tretjina prebivalstva. Tudi v Sloveniji se temu številu že močno približujemo.

Prav »očalariji« pa delajo skrb v industriji. Kadar takšen delavec zaradi nevarnosti pri delu nosi zaščitna očala, in na le-ta ne vidi, ker so brez dioptrije. Zato bi morali ti delavci nositi zaščitna očala prek svojih, kar pa je dostikrat težko. Zaradi teh in še drugih nevarnosti delavci neradi nosijo zaščitna očala. Pri tem je delna rešitev, da montiramo na nevarne stroje prozorne ščitnike.

Poškodb oči je v naših delovnih organizacijah vse več. Zadnja leta jih je že več kot 14 odstotkov izmed vseh poškodb pri delu, medtem ko je odstotek le-teh v tehnično razvitih državah okrog desetkrat manjši.

Vzroki za poškodbe oči so različni: mehanični delčki, ki odletijo v oči, kemične snovi, vroče snovi, pa tudi različni žarki. Od slednjih povzročajo ultravijolični predvsem vnetje, infrardeči pa zamotnitev leče. Tudi prašni delci lahko — če padejo v oko — le-tega mehanično poškodujejo.

Od kemičnih sredstev naj omenim predvsem lužine, ker le-te topijo tkivo in prodirajo v globino, medtem ko so kisline nekoliko manj nevarne.

Pri prvi pomoči s kemičnimi sredstvi, naj bi močno izpirali s fiziološko raztopino, če pa le-te nimamo, je dobro izpiranje z vodo, ker s tem razredčujemo škodljivost.

Da se zavarujemo pred sevanjem različnih žarkov, moramo pri delu nositi posebna zatemnjena očala.

S starostjo začne vid pešati; tudi slabšo osvetlitev starejši bolj občutijo kot mlajši.

Vid se slabša tudi ob slabi razsvetljavi, pri zastrupitvi z alkoholom (posebno z metilnim) in pri povečani koncentraciji niko-

tina. Pri kajenju nastaja tudi ogljikov monoksid, ki prav tako zmanjšuje vid (kar je važno za šoferje).

Razsvetljava mora biti ne samo dovolj močna, ampak tudi čim bolj podobna naravni. Zato z varčevanjem pri razsvetljavi ne pridobimo ničesar, saj ob pravilni razsvetljavi raste produktivnost celo do 50 odstotkov. Slab vid vpliva tudi na duševno in telesno počutje delavca in povečuje utrujenost.

Zato naj bi se odgovorni ljudje v podjetjih zamislili ob vseh teh dejstvih. Tudi če je razsvetljava v redu, je treba paziti, da so svetila, pa tudi okna očiščena prahu, ker se zato lahko izgubi do tretjine svetlobe.

Naj nazadnje omenim samo še informacijo o slepih. Na svetu je več kot 10 milijonov slepih, v Jugoslaviji jih je nad 23.000, v Sloveniji pa okrog 1800. Od tega je več slepih moških — okrog 58 odstotkov. To si razlagamo s tem, da je več moških izpostavljenih nevarnostim, ki ogrožajo vid.

Dr. A. Šmalc

Letošnja lesariada septembra

Pred dnevi je bil v Ljubljani sestanek predstavnikov delovnih organizacij lesne industrije in gozdarstva, na katerem so razpravljali o organizaciji letošnje VII. LESARIADE.

Ker tudi letos ni bila nobena delovna organizacija pripravljena prevzeti organizacije te odgovorne in zahtevne naloge, bo tekmovanje tako kot minuli dve leti v organizaciji ŠD Slovan v Ljubljani. Ker so objekti na Kodeljevem že za ves junij zasedeni za podobne prireditve, ni možnosti za izvedbo v tem, lahko rečemo najprimernejšem času. Zato so se predstavniki podjetij odločili, da bo LESARIADA 10., 11. in 12. septembra.

Bistvenih sprememb v organizaciji letos ne bo. Predstavnik

organizatorja pa je obljubil, da bodo letos poskrbeli za večje število igrišč za mali nogomet in za odbojko, kjer je veliko število ekip in so predtekmovanja izredno naporna. Novost je tudi, da bo letos vključena nova panoga, namizni tenis in sicer za moške in ženske ekipe.

Ni odveč, če omenimo, da se bo moralo v prihodnjih letih skladno z novimi težnjami v telesni kulturi marsikaj spremeniti v zvezi z organizacijo takih prireditev. Se posebej to velja za končno oceno skupnega zmagovalca, kjer bo odločilno vplivalo tudi to, kolikšen odstotek vseh zaposlenih sodeluje v športnih oziroma v rekreativnih dejavnostih v podjetju.

P. Kovšca

Začenja se nova ribolovna sezona

11. aprila je imela Ribiška družina Cerknica posvet pred novo ribolovno sezono, ki se začne v njihovem ribolovnem področju za postvri 15. aprila, za ščuke pa 1. maja. Posveta so se udeležili skoraj vsi člani (120). Pomenili so se, kako bodo gospodarili. Dogovorili so se tudi za nov cenik dnevnih ribolovnih dovolilnic za posamezne revirje. Za lovljenje rib v Cerkniciški s pritoki:

1. za člane ribiških organizacij 40 din
2. za domače turiste 60 din
3. za tuje turiste 100 din
4. za revir, za člane RD 20 din

Za vode Cerkniciškega jezera, potok Rak in Bloške vode (po revirjih):

1. za člane ribiških organizacij 30 din

2. za domače turiste 60 din
3. za tuje turiste 100 din
4. za revir, za člane RD 20 din

Ribolovne dovolilnice bodo prodajali Franc Klančar na Dolenjem jezeru, na Blokah Nastorovič in na Skocjan Cvelj.

Ribolovne dovolilnice bo prodajal tudi čuvaj, tako da turistu ne bo treba imeti po nepotrebnem dodatnih sitnosti.

J. Klančar

NOVA ZMAGA NAD SLOVENIJALEM

Kegljaška sekcija je 12. aprila organizirala dvoboj med moškimi in ženskimi ekipama SLOVENIJALEM — trgovina iz Ljubljane in BREST Cerknica.

V obeh kategorijah so zmagali domačini.

REZULTATI:

Moški

BREST	2384
SLOVENIJALEM	2253

Ženske

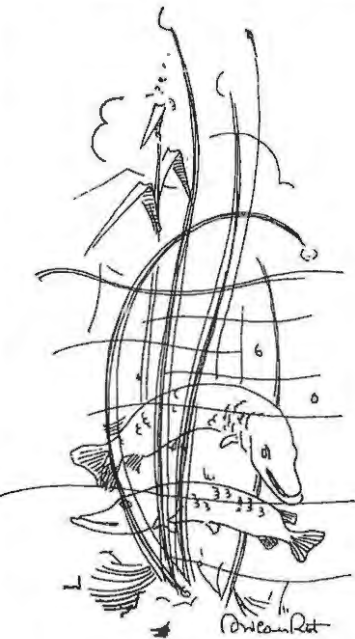
BREST	1505
SLOVENIJALEM	1466

Skupno:

BREST	3889
SLOVENIJALEM	3719

Najboljša pri BRESTU sta bila Franc ŠVIGELJ s 428 podrtimi keglji, Dragica POKLEKA s 406 pri SLOVENIJALESU pa državna reprezentantka Anka JANŠA s 395 v ženski in s 424 podrtimi keglji v moški konkurenci (tekmovala je tudi za moško ekipo).

P. Kovšca

	ŠIROKO GRUDNOST	LOV NA RIBE	AVAR	VLADIMIR ILJIČ	ERBIJ	OKLOPNO VOZILO	ZVEZA BRŠAV	BIKOV GLAS	BIBLIJS- KA OSEBA	1. IN 2. ČRKA ABECED	TREFALT MITO
DELAV STVO											
POLITIČ NA MI- SELNOST											
EBENO VINA					BRESTOVA KUHNJA LEPOTI EENJE				DEKLA- MATOR	IZDELO VALKA TRAKOV	
UBIJALKA								ZIVAL KI PIJE RADIO TELEVIZ KAGREB			
OKRAJ- SAVAZA ELEMENT			NIS VRSTA KOBILIC			15 IN 18 ČRKA ERWIN RÖSSENER			6 IN 18 ČRKA VEZNIK		
DELOBRA LA 15 IN 18 ČRKA				LJUBLJAN- RESTAVE- TROPSKA OVJALKA						PARIŠKI MODNI HOTVARJA LEC	KOPRIVNICA EDVARD VECKO

	IZKOP	NAŠA REKA	LOVEC NA RAKE	LJUBKO ŽENSKO IME	KOTOR	SREBRO	NIND ROBIC	BAJKA TIBETAN- SKO GOVEDO
ODPOVE DOVANJE								TUJE Ž IME SOPRA V SRBIJI
MESTONA KOROSKER								MOČAN VIHAR
JUŽNO DREVO					IVAN MINATTI	JURIC EUGEN	VESTA BICA OGLIKOV DIK	1. IN 2. ČRKA ORFAVA V ZDA
NAVPUŠE NO ODO BRAVAN JE							AMERICIJ GLAVNI STEVNIK	15 IN 12 ČRKA OCEPEK ANGELA
PODATEK VELIČINA								OKLI KRAJ OB SLOVENJ. OBALI

	FORMO ZA	TRACNI CA	OBNA CHAPLIN	HLEČNI KDELEK	KROM ŽENSKO IME	LOVEC NA KITE	NAPAD NASKOK
	DANSKI OTOK						

	POZITIVNA ELEKTRO DA	UPANJE	KRAJ V GORSKEM KOTARJU	NIZOŽEN SKA FEMINSKI ELEMENT	GRUČAR- AC PSEKA DISCIPLI NA	SIKOTA	INDUSTRI JA NAF TE	OPICA STOLANJE	REKA ME ERN INPO PLOSOK HERA	AKADEM. KLUB KOLEDAR OSNAKA

NAGRADNI RAZPIS

Tudi letos smo vam za prijetnejše prvomajske praznike pripravili lažjo nagradno križanko. Poleg razvedrila vas čakajo še naslednje nagrade:

1. nagrada 150 din
2. nagrada 100 din
3. nagrada 50 din

in 5 nagrad po 20 din
Rešitve s pripisom »Nagradna križanka« pošljite uredniškemu odboru najkasneje do vključno 21. maja 1976.

Pri reševanju vam želimo dosti zabave, pri zbiranju pa čimveč sreče!

Brestov obzornik, glasilo delovne skupnosti Brest Cerknica n. sol. o. Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Marija GRBEC, Vojko HARMEL, Jozica ILERSIC, Jože KLANČAR, Božo LEVEC, Janez MELE, Branko MIŠIČ, Franc MULEC, Viktor OGRINC, Miha ŠEPEC in Tone ZIDAR. Foto: Jože SKRLJ. Tisk: Zvezna tiskarna v Ljubljani. Naklada 2600 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje Izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. 10. 1974).

Za slovo-slivniški veleslalom

Smučarski klub Cerknica in Notranjski študentski klub sta 4. aprila 1976 organizirala že osmi tradicionalni Slivniški veleslalom. Sneg na Slivnici sta organizatorja ujela za rep; a se je le pokazalo, da je na Slivnici smuka možna tudi v zgodnjih spomladanskih dneh, kar pa za bližnja, moderno urejena smučišča ne moremo trditi.

V lepi sončni nedelji se je na Slivnici zbralo nad 300 gledalcev in tekmovalcev. Ker je bila cesta pluzena, je bil dostop na tekmovalni prostor mogoč tudi z avtomobili. Prijavljenih je bilo rekordno število tekmovalcev, kar 180 iz sedmih smučarskih klubov.

Sodelovali so: SK Postojna, SK Borovnica, SK Snežnik Ilirska Bistrica, SK Loška dolina, SK Bloke, Notranjci iz Ljubljane in SK Cerknica. Nastopilo je 112 tekmovalcev, uvrščenih pa je bilo 105.

Ženske so tekmoval izven konkurence, moški pa v naslednjih kategorijah: veterani — letnik 1940, starejši člani — letniki 1941 do 1949, mlajši člani — letniki 1950 do 1957, mladinci — letnik 1958 in mlajši.

V konkurenci za osvojitve prehodnega pokala za ekipno uvrstitev so bili upoštevani trije najboljši časi v vsaki kategoriji. Podarek je bil torej na množičnosti.

REZULTATI

Ženske (izven konkurence)

1.—3. Završnik Nuša, SK Postojna 46,20, 1.—3. Završnik Daša, SK Postojna 46,20, 1.—3. Brenčič Marjana, SK Borovnica 46,20.

Veterani

1. Arko Dušan, SK Postojna 40,60, 2. Kraševac Andrej, Notranjci 42,30, 3. Ogrizek Andrej, SK Postojna 43,00.

Starejši člani

1. Mihelčič Franc, SK Loška dolina 38,00, 2. Abrahamzberg Metod, SK Postojna 39,80, 3. Rozman Darko, SK Snežnik, Il. Bistrica 40,20.

Mlajši člani

1. Debevec Rudi, SK Cerknica 36,40, 2.—3. Stegel Mario, SK Postojna 39,80, 2.—3. Zabukovec Ivan, SK Cerknica 39,80.

Mladinci

1. Paulič Slavko, SK Bloke 40,90, 2. Jakopin Boris, SK Cerknica 41,20, 3. Bavec Zdravko, SK Loška dolina 41,90.

Ekipni zmagovalci so bili: SK Smučarski klub Postojna.

Filmi v maju

1. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški western SANTI
2. 5. ob 16. in 20. uri — ameriški pustolovski film REKA BREZ POVRATKA
3. 5. ob 16. in 20. uri — italijanska kriminalka ŠTIRI DNI V PEKLU
6. 5. ob 20. uri — ameriški akcijski film LOV NA LJUDI
8. 5. ob 20. uri in 9. 5. ob 16. uri — ameriški western OBRACUN PRI O. K. CORALLU
9. 5. ob 20. uri — ameriška kriminalka SPOPAD V JETNIŠNICI
10. 5. ob 20. uri — angleški film GUSTAV MALLER. Biografski film.
13. 5. ob 20. uri — nemška kriminalka LORD IZ PREDMESTJA
15. 5. ob 20. uri in 16. 5. ob 16. uri — ameriški pustolovski film ZLATO SINBADOVO POTOVANJE
16. 5. ob 20. uri — angleški vojni film ZADNJI UKAZ
17. 5. ob 20. uri — še ni določen
20. 5. ob 20. uri — ameriška kriminalka NEMIRNA NEDELJA
22. 5. ob 20. uri in 23. 5. ob 16. uri — ameriški film VRT ZLA
23. 5. ob 20. uri — angleška kriminalka MISTER MAYESTIC
24. 5. ob 20. uri — angleški psihološki film PRISLUŠKOVANJE
27. 5. ob 20. uri — ameriška drama LJUBEZNA PESEM
29. 6. ob 17. in 20. uri — jugoslovanski mladinski film DEČEK IN VIOLINA
30. 5. ob 16. in 20. uri — ameriška komedija UŽIVAJ ŽIVLJENJE, JERY
31. 5. ob 20. uri — ameriški pustolovski film LOV ZA KIPCEM